

Když ještě Avaři nechávali divoké a kalné vlny svých národů valit se přes kvetoucí alpské země Rakouska, žila v jednom kamenném domě na štýrské vysočině blízko strže Oda, vdova po udatném vazalovi, který našel svou smrt v boji s Avary. Veškerá její láska a péče patřila jejímu synáčkovi Geroldovi, jemuž otcova smělost blýskala z očí a jenž lásku své matky opětoval s oddanou něžností. Nic mu nebylo milejší, než se houpat v železném štítu svého otce, zatímco mu matka vyprávěla o válce, boji a otcových hrdinských činech.

Tak mýjely roky a Gerold vyrostl v krásného, silného jinocha, který byl věrnou podobou svého otce Ariba a sliboval, že se mu vyrovná také rytířským duchem. Vítězství franckého vojska pod velením Karla Velikého a jeho syna Pipina způsobily, že do štýrské země přicházelo mnoho franckých přistěhovalců a na hradech seděla francká hrabata a vynášela rozsudky. Jeden takový hrad se zdvíhal také na kopci, na jehož úpatí leží dnešní město Judenburg a na němž od římských dob stála prastará věž. Od příchodu franckého hraběte byl mladý Gerold jako vyměněný. Zasněná vážnost pokrývala jeho jindy tak jasné čelo; plaše a sám bloudil po polích a loukách a ani své matce se neodvážil vyjevit tajemství svého nitra. Často zahlédl Gertrud, švarnou dceru hraběte z Eppensteinu, když scházela z hradu do údolí, aby navštívila chalupy služebníků, a jeho mladé srdce vzplanulo ke krásné hraběcí dceři láskou.

Avšak jak by mohl on, syn chudého bojovníka, jen pomyslet na svazek s dcerou bohatého a mocného hraběte? Tak se mládenec vznášel ve svých snech a přáních a záměrovost se zmocnila jeho duše, toužící po činech. Ale mělo být ještě hůř. Jednoho dne přepadla vdovin dům horda Avarů, kteří se ještě skrývali v lesích. Oda se svým synem Geroldem stěží utekla; dům byl vydrancován a obrácen v popel. Vdově zbyla jenom chatrč v lese a kousek pole, které Gerold musel obdělávat a zorat pouze vlastníma rukama, poněvadž Oda neměla žádné pacholky ani děvečky. Touha po řinčení zbraní a rytířské milostné službě, které již dlouho naplňovaly Geroldovo srdce, zůstávala provždy neutišena.

Unaven těžkou prací pomýšlel Gerold jednoho večera na návrat domů; jen malý kousek pole ještě nebyl zorán. Mládenec pobídl zvířata, avšak pluh nemohl přes mohutnou hroudu. Teprve mocné trhnutí silného zvířete ho přes ten kus půdy přeneslo. Gerold se shýbl, aby se podíval po překážce a užasl, když se jeho oku naskýtl pohled na velký kámen podivuhodného lesku. Radostně spěchal Gerold k matce a oba obdivovali jasnou záři kamení, které se ve světničce blyštílo kouzelným jasem. „Zítra bych chtěl jít ke kupci do Judenburgu,“ řekl jinoch, „a zeptat se ho na cenu toho kamene; jistě mi nabídne vysokou cenu a už nebudeme muset třít nouzi.“

Gerold však přece nejprve zašel k jednomu zbožnému lesnímu bratrovi, který měl pověst svatého. Ten mu řekl, že kámen má cenu více než tisíce zlatáků. „Ale,“ mínil poustevník, „neprodávej ho, odnes ho raději do Cách na dvůr Karla Velikého a nabídní ho mocnému císaři jako dar; určitě ti to nebude na škodu.“ A tak se Gerold opásal mečem svého otce, oblékl jeho zbroj a přikryl svou kučeravou hlavu železnou přilbou. Pak se s požehnáním od poustevníka a matky, která ho téměř nechtěla pustit z náruče, rozloučil.

Když Gerold přišel k Cáchám, slyšel, že je Karel ve válce se Sasy. To mládenec uvítal, neboť jeho srdce žíznilo po lomozu zbraní a slávě bitev. Proto se rozhodl nabídnout císaři své služby, aniž by dříve cokoli řekl o onom kameni. Císař našel zalíbení v pyšném, krásném jinochovi a rád mu povolil vstoupit do řad svých bojovníků. Jako víchř svíštěl Gerold proti nepřítelům a bojoval přede

všemi až do soumraku. Když noc spustila svá temná křídla na bitevní pole, aniž by nepřátelé ustoupili, Gerold přivázal svůj jasný kámen na helmu, takže svítil daleko přes pole a nepřátelé v hrozném strachu prchali, za nimi Gerold a jeho spolubojovníci. Jejich široké meče šustily nízko nad lebkami Sasů, a tak téměř nikdo z nich neutekl.

Příštího rána povolal císař statečného mládence před svůj trůn a před všemi svými šlechtici ho pasoval na rytíře. Když mu Gerold podával jako dar onen kámen, řekl Karel Veliký: „Rád přijímám tvůj dar a zařazuji tě mezi nejušlechtlejší ve své říši. Tvůj dům však budoucně ponese jméno Lichtenstein a sláva tvého rodu budiž jasná a zářivá jako tvůj kámen.“ Vesel se vrátil mladý rytíř zpátky domů a rád nyní vložil francký hrabě ruku své dcery do ruky šlechtěného mládence, který si postavil tvrz Lichtenstein u Judenburgu a stal se praotcem mocného a pyšného rodu. A jelikož mladé Geroldovo srdce netoužilo pouze po drsném boji, nýbrž i po sladké milosti, vzešel z jeho kmene také onen Ulrich z Lichtensteina, který mezi minnesängry získal velkou slávu.

Z knihy Sagenbuch aus Österreich und Ungarn pro Rodopisnou revue přeložila PhDr. Věra Smolová. Za vyhledání osobních dat spisovatele pro seznam autorů děkuji paní Katharině Fischer (Staatsbibliothek Berlin).